

Brambory a jejich ochrana

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) uspořádal seminář s názvem **Integrovaná ochrana při pěstování brambor**. Řešila se problematika současného bramborářství a technologie pěstování brambor s ohledem na principy udržitelného rozvoje. Řeč přišla i na program kvality QCZ pro brambory, který ve své pěstitelské části obsahuje i prvky integrované ochrany. V současné době jej připravuje Český bramborářský svaz ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství a ÚKZÚZ.

Jana Pančíková

Seminář byl uspořádán ve spolupráci s Českým bramborářským svazem za účasti zástupců Výzkumného ústavu

Ředitel ÚKZÚZ Ing. Daniel Jurečka informoval o spolupráci s bramboráři, zejména v rámci Zelené dohody pro Evropu
Foto Jana Pančíková

niel Jurečka, který informoval, že valné shromáždění OSN vyhlásilo rok 2020 Světovým rokem zdraví rostlin. Hovořil rovněž o přípravách na ochranu rostlin a spolupráci s bramborá-

Ing. Daniel Froněk, vedoucí Oddělení polních plodin Ministerstva zemědělství hovořil o významu a podpoře brambor
Foto Jana Pančíková

snížení spotřeby přípravků na ochranu rostlin až o 50 %. Hovořil i o chybějících účinných látkách a hledání jejich náhrad. V rámci letošního Mezinárodního roku zdraví rostlin zmínil

Ing. Jitka Götzová, ředitelka odboru bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství zmínila v souvislosti s brambory Národní akční plán
Foto Jana Pančíková

Podpora brambor

„V rámci připravovaného programu společné zemědělské politiky pro období 2022 až 2027 je diskutováno začlenění raných i konzumních brambor do systému, konkrétně do intervence v rámci zeleniny, což by přineslo podporu v rámci pětiletého Agroenvironmentálně-klimatického opatření Programu rozvoje venkova,“ uvedl Ing. Daniel Froněk, vedoucí Oddělení polních plodin MZe. Zdůraznil také význam a podporu komodity brambor, a to jak na národní, tak i evropské úrovni. Brambory jsou zařazeny do takzvaných citlivých komodit, takže využívají systém Dobrovolné podpory vázaný na produkci, alokovaná částka činí 50 milionů korun u konzumních brambor a 80 milionů korun u brambor určených na výrobu škrobu. MZe podporuje brambory na národní úrovni v rámci dvou základních programů, a to 3.c. a 3.e. (prevence proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených pěstebních oblastech, roční podpora kolem 20 milionů korun, dále program Podpora testování

inzerce

E-agro tel.: 730 516 521

NÁDRŽE -15%

CENY JAKO NA TECHAGRU

www.e-agro.cz

množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR, vyplacená částka okolo sedmi milionů korun). Za rok 2018 byli pěstitelé odškodně-

tegrované ochrany brambor ve smyslu prevence založené na monitoringu, organickém hospodaření, používání nechemických metod, aplikaci herbicidů,

V Brně se sešli zájemci o integrovanou ochranu při pěstování brambor
Foto Jana Pančíková

bramborářského a Ministerstva zemědělství (MZe), pod záštitou ministra zemědělství Miroslava Tomana. Úvodního slova se ujal ředitel ÚKZÚZ Ing. Da-

niel Jurečka, který informoval, že valné shromáždění OSN vyhlásilo rok 2020 Světovým rokem zdraví rostlin. Hovořil rovněž o přípravách na ochranu rostlin a spolupráci s bramborá-

niel Jurečka, který informoval, že valné shromáždění OSN vyhlásilo rok 2020 Světovým rokem zdraví rostlin. Hovořil rovněž o přípravách na ochranu rostlin a spolupráci s bramborá-

ni i v rámci programu Sucho. Ing. Froněk zmínil rovněž možnost uplatnění vratky spotřební daně z takzvané zelené nafty.

Ing. Jitka Götzová, ředitelka odboru bezpečnosti potravin MZe se věnovala aktuálním problémům a cílům integrované ochrany. Hovořila o významu in-

tegrované ochrany brambor ve smyslu prevence založené na monitoringu, organickém hospodaření, používání nechemických metod, aplikaci herbicidů,

Na semináři hovořili o aktuální situaci

(pan) – Situaci v pěstování brambor v České republice přiblížil na semináři v Brně Ing. Josef Králíček, předseda Českého bramborářského svazu. Plochy konzumních brambor spíše klesají, což je v rozporu se strategií ministerstva přijatou do roku 2030, kdy se počítá s plnou soběstačností produkce brambor v České republice.

„U brambor na produkci škrobu je situace stabilní,“ informoval Ing. Králíček s tím, že na Slovensku razantně klesly plochy a vý-

rostlin, ve kterém je uvedeno přibližně 1630 odrůd bramboru, z toho 116 odrůd je registrovaných v ČR.

Na jeho přednášku navázal Ing. Ervín Hausvater, CSc., z VÚB, který přítomné informoval o výskytu nejvýznamnějších chorob v posledních letech, z nichž nejzávažnější je plíseň bramboru. Ochrana v ČR je podle Ing. Hausvatera u rozhodujících pěstitelů na dobré úrovni. Nejdůležitější je prevence. K dispozici jsou zatím dostatečně účinné fungicidní látky a nová metoda prognózy a signalizace plísně bramboru. Mezi klíčové body integrované ochrany bramboru patří agrotechnická opatření, zejména volba odrůdy. Upozornil, že jsou k dispozici odolné odrůdy, ty však často mají další vlastnosti, které spotřebitel nechce. U plísně bramboru je zásadní aplikace fungicidů. Celkem je proti plísní bramboru pro nadcházející sezónu registrováno 91 fungicidů, 33 z nich obsahuje účinnou látku mancozeb a 27 cymoxanil.

do hlíz, napadení hlíz plísní bramboru, ale i regulace velikosti hlíz. Jako reálné a nejúčinnější možnosti řešení ukončení vegeta-

U mandelinky bramborové však funguje biologická ochrana – preparáty na bázi výtažku ze semen rostliny *Azadirachta indica*

ho družstva Hořice (Zod Hořice). Ing. František Novák se věnoval omezujícím vlivům pro zemědělství v oblastech hnojení, osiv, pesticidů a statkových hnojiv. Představil pilotní projekt „Podpora opatření ke snížení dopadu zemědělské prvovýroby v ochranném pásmu vodárenské nádrže Švihov na řece Želivce“, kde platí pravidla pro hospodaření v ochranném pásmu vodních zdrojů II. stupně (OP II.) a specifická omezení v používání přípravků na ochranu rostlin. Pilotní projekt běží již třetím rokem a zachovává pestrou strukturu plodin.

Zod Hořice hospodaří na výměře 2853 ha zemědělské půdy, z toho 2311 ha tvoří orná půda a 542 ha travní porosty. Z 24 katastrálních území patří 22 do ochranného pásma vodních zdrojů II. stupně. Podnik pěstuje 80 ha brambor, z toho 20 ha je určeno pro sadbu a průmysl a 40 ha pro konzum. Bc. Josef Zach informoval, že brambory pěstují v technologii odkameňování. Uvedl seznam registrovaných selektivních přípravků na ochranu brambor proti plevelům pro preemergentní a časně postemergentní aplikaci a plevelohubnou účinnost ověřovaných variant pokusů v roce 2018 na lokalitě Pacov.

(Pokračování na str. 27)

Ing. Josef Králíček, předseda Českého bramborářského svazu
Foto Jana Pančíková

Ředitel Výzkumného ústavu bramborářského Ing. Jaroslav Čepl, CSc.
Foto Jana Pančíková

sadby. Česká republika není dlouhodobě soběstačná ve výrobě konzumních brambor, spotřeba kolísá zhruba na úrovni 70 % podle ročníku. Za rok 2019 dovoz brambor přesáhne 200 tisíc tun. Největšími dovozci jsou Německo, Francie a Nizozemsko, které patří v rámci EU mezi pět zemí, kde se plochy brambor navyšují.

Odrůdové skladbě brambor se věnoval Ing. Václav Čermák z ÚKZÚZ. Zmínil Společný katalog odrůd druhů zemědělských

Integrovaná produkce

Ředitel Výzkumného ústavu bramborářského (VÚB) Ing. Jaroslav Čepl, CSc., shrnul základní podmínky, které se vztahují k integrované technologii brambor (definování ploch, které budou do podopatření zařazeny, odběr a rozbor vzorků půdy za účelem stanovení limitů obsahu chemických látek, sledování metadat a výskytu škodlivých organismů a další).

Zástupce Výzkumného ústavu bramborářského upozornil na intenzitu výskytu abiotikóz způsobených výkyvy počasí, problémy činí i bakteriózy a černání stonku. Do popředí se dostává také střídání slupky a alternativní skvrnitosti.

Zmínil se také o aktuálním problému umělého ukončení vegetace, které je významné z pohledu omezení přechodu virové infekce

Ing. Ervín Hausvater, CSc., z VÚB
Foto Jana Pančíková

ce se podle něj jeví kombinace chemické desikace přípravky Kabuki a Spotlight Plus (registrace se očekává v roce 2021), případně jejich kombinace a mechanického rozbití natě. V případě plísně bramboru v porostu bude nutné aplikovat s desikanterem fungicid.

U škůdců, jako jsou mšice a mandelinky, poukázal Ing. Hausvater kvůli restrikci přípravků na zvyšující se potenciál rezistence těchto škůdců prakticky vůči všem přípravkům.

Ing. Jitka Ulrichová z ÚKZÚZ
Foto Jana Pančíková

(NeemAzal T/S) a preparáty na bázi spinosadu, to je látka získaná fermentační činností bakterií *Saccharopolyspora spinosa* (SpinTor). Ing. Hausvater zdůraznil, že chybí insekticid pro moření sadby.

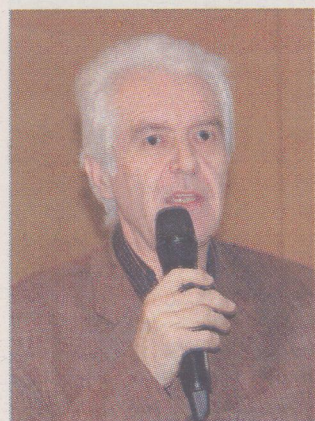
Pohled z praxe

Praktický pohled na pěstování brambor v ochranném pásmu vodního zdroje vodní nádrže Švihov na Želivce představili zástupci Zemědělského obchodní-

Na semináři ...

(Dokončení ze str. 26)

Mezi povolené fungicidy do OP II. patří Ridomil Gold, Ranman TOP, Valbon a Zorvec Enicade.

Ing. František Novák ze zemědělského obchodního družstva Hořice
Foto Jana Pančíková

Problematika karanténních bakterií

Problematice výskytu karanténních bakterií v ČR a EU se věnoval Ing. Petr Kroutil, Ph.D., z ÚKZÚZ. „V České republice nebyl v roce 2019 potvrzen žádný výskyt bakterie *Clavibacter sepe-donicus*, která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru. V hlízách bramboru a v od-

cích rostlin lilku potměchuti (*Solanum dulcamara*) odebraných z pobřežní vegetace (Labe, Morava/Dušná Morava). ÚKZÚZ

Ing. Václav Čermák z ÚKZÚZ
Foto Jana Pančíková

v roce 2019 vydal nařízení o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti šíření původce bakteriální hnědé hniloby ze závlahové vody a tři rozhodnutí o mimořádných rostlinolékařských opatřeních, kterými bylo nařízeno mechanické odstranění rostlin lilku potměchuti ve vymezených úsecích vodních toků a jejich odvoz na řízenou skládku.

členských státech v případě hlíz bramboru, v šesti členských státech v případech povrchové vody, kdy nejvíce výskyt bylo v Nizozemí. V pěti členských státech včetně České republiky byl potvrzen výskyt v případě hostitelských rostlin jiných než lilek brambor, nejvíce v ČR a ve Francii. „S potvrzením výskytů souvisí i diagnostika karanténních bakterií brambor, kterou se zabývá naše diagnostická laboratoř v Havlíčkově Brodě. Používáme metody, hlavní – imunofluorescenční mikroskopie, a dále polymerázová řetězová reakce (PCR), selektivní izolace a biologické testy,“ popsal Ing. Roman Zavadil z ÚKZÚZ.

Kvalita a zdravotní stav sadby

O problematice kvality a zdravotního stavu sadby brambor a legislativních změnách hovořila Ing. Jitka Ulrichová z ÚKZÚZ. „V rámci hodnocení porostů při přehlídkách sadbových brambor budou navíc kontrolovány tři nové regulované škodlivé organismy *Candidatus Liberibacter solanacearum*, *Candidatus Phytoplasma solani*, *Potato spindle tuber viroid*. U mechanického rozboru sadby

— inzerce

brambor pak došlo ke zpřísnění hodnocení kontrolou patogena Zebra chip a *Ditylenchus dipsaci*,“ informovala Ing. Ulrichová. Věnovala se i plánovaným legislativním změnám v oblasti odběrů vzorků, nových vzorků návesek, změně velikosti partie a vydání nové vyhlášky řešící

Bc. Josef Zach ze zemědělského obchodního družstva Hořice
Foto Jana Pančíková

problematiku uzavřených pěstebních oblastí. Z aktuální legislativy se zaměřila na nové povinnosti pro vydávání rostlinolékařských pasů (zařazení nových plodin) a povinnosti nové regis-

trace, včetně podmínek absolvování e-learningového testu.

Program kvality Q CZ pro brambory

Jakost Q CZ pro konzumní brambory přiblížil přítomným Dr. Ing. Zdeněk Chromý z ÚKZÚZ. Tuto činnost nově

Ing. Petr Kroutil, Ph.D., z ÚKZÚZ
Foto Jana Pančíková

kontroluje ÚKZÚZ. Jde o systém prioritně zaměřený na dohledatelnost certifikovaného produktu od vzniku až po uvedení na trh. „Certifikované produkty budou poskytovat spotřebitelům

záruku vysoké kvality a potravinové bezpečnosti. Konzumní brambory budou certifikovány ve třech kategoriích produktů a držitel certifikátu získá možnost používat příslušné ochranné známky Ministerstva zemědělství a nárok na dotaci,“ vysvětlil Dr. Chromý.

Novinky na Rostlinolékařském portálu

Novinky v aplikaci Rostlinolékařský portál, který je součástí Národního akčního plánu, představil Ing. Jakub Beránek, Ph.D. z ÚKZÚZ. „Rostlinolékařský portál má aktuálně nový responzivní design. Zcela nová je funkcionality o přípravcích na ochranu rostlin, která umožňuje porovnávat přípravky podle předem navolených kombinací filtrů, jako jsou biologická funkce, účinná látka, ochranná pásma vodních zdrojů a podobně, včetně vyhledání jejich dostupných alternativ či alternativ ke konkrétní účinné látce,“ informoval Ing. Beránek. Přímou v aplikaci předvedl na konkrétních ukázkách další vybrané funkcionality – choroby, škůdci, pěstební opatření, desikace, rezistence, karanténa, doplnění o fotogalerie.

BANKY PODPORUJÍ DROBNÉ ZEMĚDĚLCE

Zemědělství je odvětví, které se v záplavě moderních technologií ve vyspělém světě může zdát na okraji zájmu. To je ale jen zdání. Existuje řada subjektů, které se snaží českým zemědělcům usnadňovat život. V tomto článku jsme se zaměřili na Komerční banku (KB), která patří mezi banky poskytující tomuto odvětví největší podporu a rozsah služeb.

VÝHODNÝ NÁKUP PŮDY S KB

„Bez kvalitní půdy lze jen těžko vypěstovat zdravé plodiny a chovat kvalitní stáda. Její nákup však není levnou záležitostí. Průměrná cena za metr čtvereční zemědělské půdy se v minulém roce pohybovala mezi 15 až 40 Kč a meziročně stoupla zhruba o 2,5 %. Nedostatek financí na nákup půdy je často brzdou v rychlejším rozvoji zemědělských podniků. Ty ale chceme naši speciální nabídkou podpořit,“ uvedl Jan Kubálek, odpovědný za rozvoj služeb klientům z Komerční banky.

KB se proto snaží farmářům zpřístupnit financování zemědělské půdy zvýhodněnými podmínkami. Zemědělci mohou získat od Komerční banky financování až do výše 100 % kupní ceny. Navíc je k zajištění úvěru možné použít i nakupovanou půdu. Nabízený úvěrový rámec lze čerpat až 12 měsíců. Banka nabízí i možnost profinancovat již realizovaný nákup půdy,

a to rok zpětně. Zpracování a vyhodnocení žádosti o úvěr je zcela zdarma a získaný úvěr je možné splácet až 15 let.

KB – ÚVĚRY RYCHLE, JEDNODUŠE A VÝHODNĚ

Výhodnost, přehlednost a jednoduchost vyřízení úvěru jsou hlavní výhody Komerční banky. Není přitom podstatné, zda potřebujete financovat nákup osiva, hnojiv nebo traktoru, vždy dostanete jednu z nejvýhodnějších nabídek. Doslova bankovní raritou je Profi úvěr pro začínající zemědělce, kteří bez zajištění mohou v Komerční bance získat až jeden milion Kč na rozjezd svého hospodaření. Nečeká je přitom žádné zdlouhavé vyřizování. Schválení úvěru probíhá rychle a jednoduše.

PROPOJENÍ FIREMNÍCH A OSOBNÍCH FINANCÍ

Komerční banka v porovnání s konkurenční bodovala i se svým Profi programem,

v jehož rámci nabízí zvýhodněnou správu firemních i osobních peněz. Pokud máte u Komerční banky podnikatelský Profi účet, můžete si zřídit osobní účet MůjÚčet Plus zahrnující všechny běžné služby.

„Komerční banka nabízí drobným zemědělcům možnost založit si běžný účet jak pro své soukromé účely, tak pro podnikatelskou činnost, a tyto účty spravovat na jednom místě. Majitelé účtů získají u KB takové produkty a služby, které pružně reagují na jejich specifické potřeby a konkurenční prostředí. Společně s cenovým zvýhodněním tak Profi program může přispět k rozvoji jejich podnikání, ale i naplňování osobních plánů,“ vysvětluje Jan Kubálek.

FINANCOVÁNÍ ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V KOMERČNÍ BANCE

- Výhodné podmínky pro nákup zemědělské půdy i refinancování úvěrů na její pořízení.
- Možnost půjčit si až 100 % kupní ceny.
- Splatnost až 15 let.
- Pro nákup státní a nestátní zemědělské půdy i refinancování úvěru od jiné banky.
- Možnost profinancovat už uskutečněný nákup půdy až 12 měsíců zpětně.

Více informací o produktech a službách Komerční banky pro zemědělce získáte na jakékoli pobočce, bezplatné lince 800 521 521 nebo internetové stránce www.kb.cz/zemedelci.

Ing. Roman Zavadil z ÚKZÚZ
Foto Jana Pančíková

padních vodách z podniků zpracovávajících brambory nebyl potvrzen ani výskyt bakterie *Ralstonia solanacearum*, která je původcem bakteriální hnědé hniloby,“ řekl. Výskyt bakterie *Ralstonia solanacearum* však byly potvrzeny ve 14 vzorcích vody odebraných z vodních toků (Labe, Dyje, Jevišovka) a v 15 vzor-

Na úrovni EU máme přístup k záznamům celkových výskytů výše zmíněných bakterií hlášených členskými státy (ČS). Za období od 1. 5. 2018 do 30. 4. 2019 byl potvrzen výskyt bakterie *Clavibacter sepe-donicus* v devíti zemích EU, nejvíce v Polsku. Výskyt bakterie *Ralstonia solanacearum* byl potvrzen v šesti

Mezi nejvýznamnější škůdce brambor patří mandelinka bramborová
Foto Jana Pančíková